

SPIS TREŚCI

Od autora

5

CZĘŚĆ I

DZIEJE DIECEZJI WROCŁAWSKIEJ OD ZAŁOŻENIA DO DNI DZISIEJSZYCH

Rozdział I. Rozwój terytorialny biskupstwa wrocławskiego	7
Rozdział II. Biskupstwo wrocławskie w wiekach XI i XII	11
Rozdział III. Dzieje diecezji wrocławskiej w wieku XIII	15
Rozdział IV. Diecezja wrocławska w w. XIV	21
Rozdział V. Związki kościelne Śląska z Polską w w. XIII i XIV	25
Rozdział VI. Okres rozprzężenia i upadku	27
Rozdział VII. Czasy reformacji i kontrreformacji	29
Rozdział VIII. Związek biskupstwa wrocławskiego z metropolią gnieźnieńską w wiekach XV, XVI i XVII	35
Rozdział IX. Od Fryderyka II do Hitlera	41
Rozdział X. Po II wojnie światowej	46
Przypisy	51

CZĘŚĆ II

SŁUDZY OŁTARZA I TRONU

(Ideologia i postawa społeczna władz kościelnych
w diecezji wrocławskiej w w. XIX i XX)

Rozdział I. Podstawy materialne i skład społeczny Kościoła w diecezji wrocławskiej w początkach XIX w.	56
Rozdział II. Sytuacja materialna i społeczna kleru parafialnego w diecezji wrocławskiej po sekularyzacji	59
Rozdział III. Warstwa chłopska i robotnicza — główną bazą społeczną Kościoła na Śląsku	60
Rozdział IV. Program społeczno-polityczny władz kościelnych w pierwszym okresie panowania pruskiego	70
Rozdział V. Służebny stosunek hierarchii niemieckiej wobec militarizmu pruskiego	72
Rozdział VI. Niemieckie władze kościelne nie reagują na wielkie przemiany społeczne i polityczne w okresie Wiosny Ludów	78
Rozdział VII. Katolicyzm niemiecki na Śląsku w okresie imperializmu i militarizmu	85
Przypisy	93

CZĘŚĆ III

„ARKA PRZYMIERZA MIĘDZY DAWNYMI A NOWYMI LATY”

(Walka o polskość i z polsnością na terenie Kościoła
w diecezji wrocławskiej w XIX i XX w.)

Rozdział I. Walka z językiem polskim na Śląsku w okresie zaboru pruskiego	99
Rozdział II. Stosunek hierarchii niemieckiej do germanizacji Kościoła na przełomie XVIII i XIX w.	104
Rozdział III. Budzenie się świadomości narodowej ludu śląskiego	107
Rozdział IV. Współdziałanie pierwiastka politycznego i religijnego w odrodzeniu narodowym Śląska. — Sprawa Centrum	113
Rozdział V. Walka z księżmi - germanizatorami	119
Rozdział VI. Polityka narodowościowa ks. kardynała Koppa	121
Rozdział VII. Stanowisko ks. kardynała Bertrama wobec dążeń narodowych ludu polskiego	127
Rozdział VIII. Rola języka polskiego w Kościele w świetle ankiety władz archidiecezjalnych z r. 1931	129
Rozdział IX. Wyniki tajnych badań hitlerowskich nad zasięgiem jęz. polskiego w praktykach kościelnych na Opolszczyźnie	132
Rozdział X. Walka ludu i kleru rodzimego na Opolszczyźnie o polskość w Kościele w okresie hitlerowskim	137
Rozdział XI. Presja władz hitlerowskich na Kościół celem zniszczenia polskości	140
Rozdział XII. Ocena stanowiska wrocławskiej kurii wobec polskości	143
Przypisy	152

CZĘŚĆ IV

PROTESTANTYZM — KATOLICYZM — POLSKOŚĆ

(Procesy religijne w łonie katolicyzmu diecezji wrocławskiej w XIX i XX w.)

Rozdział I. Tło procesów rozkładowych w katolicyzmie niemieckim na Śląsku	158
Rozdział II. Ocena wystąpienia Theimera w aspekcie kościelnym, społecznym i narodowym	162
Rozdział III. Apostazja księcia-biskupa Sedlnickiego	170
Rozdział IV. Nacjonalistyczno-pruski charakter apostazji Rongego	175
Rozdział V. Rola Polaków w odrodzeniu katolicyzmu na Śląsku	179
Rozdział VI. Sekta Starokatolików — walka z dogmatem o nieomylności papieża	184
Rozdział VII. „Kulturkampf” przeciw katolicyzmowi i polskości	187
Rozdział VIII. Skutki protestantyzacji katolicyzmu w latach 1816—1939 w świetle liczb	191
Rozdział IX. Wystąpienia z Kościoła w diecezji wrocławskiej w latach 1919—1945	193
Rozdział X. Jakość katolicyzmu niemieckiego w świetle statystyk kościelnych	197
Rozdział XI. Katolicyzm niemiecki na Śląsku w chwili wielkiej próby	199
Przypisy	202

DUCHOWNI — PRZYWÓDCY LUDU ŚLĄSKIEGO W WIEKU XIX/XX

Rozdział I. Ks. Alojzy Ficek	208
Rozdział II. Ks. Józef Szafranek	212
Rozdział III. Ks. Norbert Bonczyk	216
Rozdział IV. Ks. Konstanty Damrot	219
Rozdział V. Ks. Aleksander Skowroński	223
Rozdział VI. Inni działacze duchowni	232
Przypisy	236

ANEKSY — DOKUMENTY

Polski dokument kolegiaty opolskiej z lat 1665—1666	237
Polski wiersz w kościele św. Krzysztofa we Wrocławiu z r. 1641	238
Noworoczne życzenia dzwonnika wrocławskiego	238
Orędzie księcia biskupa Hohenlohego do duchowieństwa diecezjalnego z d. 16. 5. 1813	240
Poufny okólnik księcia biskupa wrocławskiego Jerzego Koppa z r. 1890 w sprawie niemieckich kazań i nabożeństw	241
Poufny okólnik księcia biskupa wrocławskiego Jerzego Koppa z r. 1890 w sprawie niemieckich oddziałów przy kościelnej nauce przygotowawczej do spowiedzi	242
Antypolskie stanowisko kardynała Koppa (wyjątki z druku „Kto wyrządził ludowi polskiemu na Górnym Śląsku największą krzywdę”? Napisał kapłan Górnoszlązak, 1920)	244
Rozporządzenie ks. kardynała A. Bertrama z dn. 21 list. 1920 r.	249
Z dyskusji w Sejmie Ustawodawczym w dniu 30. XI. 1920 r. nad plebiscytowym rozporządzeniem kard. Bertrama	250
List ks. prof. F. Haasego do kard. Bertrama	252
Wrocławskie władze biskupie wobec hitleryzmu	254
Kler a język polski	254
Stosunek kard. Bertrama do hitleryzmu (instrukcja dla duchowieństwa z dnia 31 marca 1933 r.)	255
Prohitlerowskie wypowiedzi kard. Bertrama (rok 1933)	257
Pismo rejencji opolskiej w sprawie niemieckich i polskich nabożeństw Rola Kościoła w walce narodowościowej na Opolszczyźnie	257
Stanowisko władz kościelnych w sprawie nabożeństw polskich	260
Dane rejencji opolskiej dotyczące stosowania języka polskiego w nabożeństwach	262
Pisma Związku Polaków w Niemczech z r. 1939 protestujące przeciwko zniesieniu nabożeństw z językiem polskim	263
List proboszcza Kotzka w sprawie polskich nabożeństw	264
Rząd polski wzywa episkopat do zorganizowania na Ziemiach Zachodnich stałych diecezji kościelnych	266
Zniesienie stanu tymczasowości administracji kościelnej na Ziemiach Odzyskanych. Oświadczenie Rządu R. P.	267
Powołanie wikariuszy kapitulnych na Ziemiach Odzyskanych	268
Komunikat episkopatu Polski w sprawie Ziemi Zachodnich	268
Dekret wikariusza kapitulnego archidiecezji wrocławskiej	268
Orędzie wikariusza kapitulnego archidiecezji wrocławskiej	269
Rezolucja Zjazdu duchowieństwa i działaczy katolickich we Wrocławiu w roku 1951	271
Wskrzeszenie kapituły wrocławskiej w dn. 26. 5. 1952 r.	272

ANEKSY — DANE STATYSTYCZNE

Diecezja wrocławska w r. 1802	275
Diecezja wrocławska w r. 1851	275
Diecezja wrocławska w latach 1897—1905	275
Diecezja wrocławska w latach 1904—1912	276
Rejencja wrocławska w r. 1895, 1933, 1939	276
Wrocław w r. 1895, 1930, 1933, 1939	276
Statystyka wystąpień z Kościoła	277
Statystyka religijna odnosząca się do r. 1933	278
Wykaz źródeł i literatury	279